

Надійшла до друку 23.05.2014.

УДК 378.147:33

Тетяна Сірик

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

У статті розглянуто й проаналізовано сутність професійної компетентності майбутніх економістів та її структуру як основну та обов'язкову умову професійної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Під професійною компетентністю майбутнього економіста розуміється характеристика особистості, виражена в сукупності знань, умінь та професійно важливих якостей, які дозволяють йому проявляти готовність до професійної діяльності у сфері економіки та на високому рівні виконувати професійні обов'язки. Науковий аналіз проблеми формування професійної компетентності майбутніх економістів дав змогу виявити сучасні вимоги до освіти економіста. Необхідність розгляду проблем освіти з точки зору компетентнісного підходу викликана загальноєвропейською і світовою тенденцією інтеграції, глобалізації світової економіки.

XXI століття висуває нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей: висококваліфікованих, конкурентоздатних, які мають достатній інтелектуальний потенціал, відповідні фізичні якості і вільно, нормативно й зразково користуються мовою свого фаху.

Ключові слова: компетентність, компетенція, креативність, професійна діяльність економіста, професійна компетентність, структура професійної компетентності, структура.

В статье рассмотрена и проанализирована сущность профессиональной компетентности будущих экономистов и ее структура как основное и обязательное условие профессиональной деятельности студентов высших учебных заведений. Под профессиональной компетентностью будущего экономиста понимается характеристика личности, выраженная в совокупности знаний, умений и профессионально важных качеств, которые позволяют ему проявлять готовность к профессиональной деятельности в сфере экономики и на высоком уровне исполнять свои профессиональные обязанности. Научный анализ проблемы формирования профессиональной компетентности будущих экономистов дал возможность выявить современные требования к образованию экономиста. Необходимость рассмотрения проблем образования с точки зрения компетентного подхода вызвана общеевропейской и мировой тенденцией к интеграции, глобализации мировой экономики.

XXI век выдвигает новые требования к подготовке будущих специалистов экономических специальностей: высококвалифицированных, конкурентоспособных, имеющих достаточный интеллектуальный потенциал, соответствующие физические качества и которые свободно, нормативно и образцово пользуются языком своей профессии.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, креативность, профессиональная деятельность экономиста, профессиональная компетентность, структура профессиональной компетентности, структура.

The article examined the essence and professional competence of future economists and its structure as a basic and compulsory condition of professional activities of university students. Under the professional competence of future economists one understands characteristic of the personality, expressed in the body of knowledge, skills and professionally important qualities, which allow him to show readiness to professional activity in the economy and highly perform his professional duties. Scientific analysis of the problem of formation in future economists professional competence helped to recognize the modern requirements to the education of economist. The need to exam the problem from competence approach point of view iscaused by Europe's and the world trend of integration and globalization of the world economy.

XXI century poses new requirements for training of future specialists in economy, highly skilled, competitive, those, who has sufficient intellectual capacity, appropriate physical quality and free, legal and exemplary use the language of their profession.

Keywords: *competency, competence, creativity, professional activity of economist, professional competency, professional competency structure, structure.*

Постановка проблеми. Аналіз професійної діяльності фахівців економічної сфери показує, що економісти повинні мати сформовані організаторські здібності, уміти брати на себе відповідальність за прийняте рішення, мати прагнення до вдосконалення своїх комунікативних якостей і практичних навичок, професійних знань, оцінювати соціальні процеси, визначати їх місце і роль у своїй професійній діяльності, розробляти систему оцінки ділових і особистих якостей працівників, мотивації їх посадового зростання та ін.

Як свідчить практика підготовки майбутніх економістів, усі ці знання, навички, уміння, професійні й особисті якості не можуть бути досить розвинені, якщо у фахівця не сформоване уміння оцінювати себе адекватно. У процесі підготовки фахівців, їх самовдосконалення важливе місце займає особиста і професійна самооцінка. У силу цього, з об'єктивних причин, стає актуальною проблема визначення структури професійної компетентності майбутніх фахівців як основи для її формування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі формування професійної компетентності майбутнього економіста присвячені наукові роботи цілої низки вчених, серед яких О. Бабаян (формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами імітаційно-рольового моделювання) [Бабаян, 2009], І. Демура (формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей у процесі фахової підготовки) [Демура, 2010], О. Зарубіна (розвиток професійної компетентності економіста-менеджера в процесі підвищення кваліфікації) [Зарубіна, 2010], Н. Кошелєва (формування готовності майбутніх економістів до проектування фахової діяльності) [Кошелєва, 2010], І. Носач (формування професійних умінь і навичок майбутніх економістів у процесі вивчення інтегративних фахових дисциплін) [Носач, 2008], Н. Уйсімбаєва (формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації) [Уйсімбаєва, 2006] та ін. Але проблему визначення змісту та структури професійної компетентності майбутніх економістів не можна назвати повністю вивченою, так як українська економіка за останній час пережила багато трансформацій, що в свою чергу призводить до зміни вимог до спеціалістів даної сфери.

Мета написання статті полягає у визначенні змісту поняття «професійна компетентність майбутніх економістів» та виділенні її структурних елементів, які повинні бути сформовані в студентів економічних спеціальностей під час вивчення фахових дисциплін.

Виклад основного матеріалу. У часи економічних перетворень на шляху до повноцінних ринкових відносин Україна потребує висококваліфікованих економістів, спроможних працювати як у вітчизняній, так і в міжнародній економіці. Процеси інтеграції світової спільноти, зокрема в галузі економіки, призводять до змін у вимогах, що висуваються до кваліфікаційної характеристики сучасного економіста. За цих умов особливого значення набувають такі якості випускника вищого навчального закладу, як високий професіоналізм, ініціативність у вирішенні нетрадиційних задач, креативність, здатність до самоосвіти, до налагодження ділових контактів з іноземними партнерами та кваліфікованої професійної діяльності в іншомовному середовищі [Чередніченко, 2013: с.387].

Спрямованість системи освіти на переважне засвоєння системи знань, яка була традиційною й виправданою ще кілька десятиліть тому, вже не відповідає сучасному соціальному замовленню, яке вимагає виховання самостійних, ініціативних і відповідальних членів суспільства, здатних ефективно взаємодіяти у вирішенні соціальних, виробничих та економічних завдань. Вирішення цієї задачі можна забезпечити навчанням студентів на засадах компетентнісного підходу.

Проблема визначення понять «компетентність», «компетенція» та «професійна компетентність» стали об'єктом суперечок та обговорень науковцями різних країн. Поняття «компетентність» трактується по-різному: і як синонім до професіоналізму, і як одна з його складових.

У науковий обіг дидактики поняття «компетентність», «компетенції» увійшли з професійної педагогіки. Більшість європейських дослідників цієї сфери «компетентність» розглядають, як оцінну категорію, що характеризує людину як суб'єкта професійної діяльності, її здатність успішно виконувати свої повноваження [Вишпольська, 2008: с. 58].

Національна модель підготовки фахівців у різних галузях народного господарства передбачає використання досвіду формування компетентності, придбаної в європейській системі освіти. Як свідчать наукові дослідження цього досвіду, компетентність припускає здатність особи сприймати і відповідати на індивідуальні й соціальні потреби; комплекс стосунків, цінностей, знань і навичок.

Професійну компетентність економіста можна представити, як якісну характеристику особи фахівця, яка включає систему науково-теоретичних знань, у тому числі спеціальних знань в галузі економіки, професійних умінь і навичок, досвіду, наявність стійкої потреби в тому, щоб бути компетентним економістом, інтерес до професійної компетентності свого профілю. Професійна компетентність економіста складається з набору компетенцій.

Компетенція – позначення освітнього результату, що виражається в підготовленості випускника ВНЗ до реального володіння методами, засобами діяльності, володіння такої форми поєднання знань, умінь і навичок, яка дозволяє досягати поставленої мети, здатність і готовність

індивідуума доцільно застосувати наявні в нього знання й уміння в конкретній ситуації для ефективного вирішення поставленого завдання [Батурина, 2012: с. 3-4].

Згідно з компетентнісним підходом рівень професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів визначається ступенем оволодіння ними сучасними знаннями з економіки, уміннями критично мислити та підвищувати ефективність виробничого процесу в умовах ресурсних обмежень.

На якість навчання у вищих закладах освіти впливає багато чинників, особливо важливими серед яких є ті, що пов'язані з формами та методами навчання, від вибору яких значною мірою залежить розвиток самостійності й творчої активності студентів, формування їхнього професійного мислення та компетентності.

Вивчення реального стану організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах засвідчило, що економічна теорія часто відрізняється від економічної практичної діяльності майбутніх фахівців, а в навчальному процесі використовують переважно традиційні форми та методи навчання. Удосконалення підготовки, посилення її практичної спрямованості потребує застосування таких форм, методів і засобів навчання, які б максимально активізували пізнавальну діяльність майбутніх економістів та задовольняли сучасні потреби соціально-економічної практики.

Одним із найефективніших шляхів формування професійної компетентності фахівців, озброєння їх необхідними теоретичними знаннями та практичними навичками є впровадження форм і методів активного навчання. Це створює умови для ефективного засвоєння знань та формування у майбутніх економістів професійних умінь та навичок [Бабаян, 2009: с. 4].

Для успішного здійснення професійної діяльності майбутній економіст повинен володіти низкою знань, умінь, навичок. Серед них базовими є професійні знання, уміння та навички, що майбутній фахівець отримує при оволодінні професійною навчальною програмою за спеціальністю. Наступними вимогами є здатність здійснювати професійні функції в рамках одного або декількох видів професійної діяльності. Що стосується особистісних якостей, то вимоги до них у майбутнього економіста мають бути такими: фахівець повинен володіти основами побутового та ділового спілкування як звичайного, так і з застосуванням комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. На сучасному етапі розвитку зовнішньоекономічної діяльності створення підприємств з іноземними інвестиціями однією з вимог є володіння хоча б однією іноземною мовою. Ці вимоги стосуються всіх фахівців з економіки, а для економістів з міжнародної економіки та зовнішньоекономічної діяльності є обов'язковими. Знання психології та етики спілкування є успішною основою будь-якої діяльності, але особливо ці знання є необхідними для тих спеціалізацій та видів діяльності, у яких передбачено широке спілкування з клієнтами, покупцями, а також у тих

випадках, коли знання психології може сприяти ефективності професійної діяльності. Це стосується, у першу чергу, тих спеціалізацій, які пов'язані з продажами та рекламою, а саме фахівців з маркетингу та реклами [Сушко, 2012: с. 203].

Кожна компетентність побудована на комбінації (поєднанні) взаємовідповідних пізнавальних відношень та практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, науково-теоретичних знань, у тому числі спеціальних знань у сфері економіки, умінь, досвіду, усього того, що можна мобілізувати для активної дії.

Досліджуючи питання структури професійної компетентності, зазначимо, що вітчизняні та зарубіжні науковці виділяють різні компоненти, залежно від того, що вони розуміють під професійною компетентністю, та від того, структуру професійної компетентності якого фахівця вони досліджують [Вишпольська, 2008: с. 59].

На основі узагальнення літературних джерел із проблеми дослідження структури професійної компетентності майбутніх економістів О. Лисак визначила, що компетентність складається з таких компонентів:

1) компетенції у сфері економічної діяльності (економічне мислення; знання методів економічного аналізу; наявність системного уявлення про структуру і тенденції розвитку української та світової економіки; знання принципів прийняття і реалізації економічних рішень на мікро- та макрорівнях; уміння використовувати економічну інформацію у професійній, виробничій діяльності і в повсякденному житті; уміння здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку фінансово-господарської діяльності підприємств; уміння проводити контроль, аудит, перевірку грошових коштів, виробничих запасів, основних фондів у підприємствах, організаціях, установах тощо);

2) компетенції в інших сферах професійної діяльності (система знань з фінансів, маркетингу, аудиту, міжнародної економіки, права, менеджменту; знання нормативно-правової бази);

3) інформаційно-комп'ютерна компетенція (стосується роботи з комп'ютерною технікою і визначається таким переліком знань та вмінь: знання теоретичних основ функціонування комп'ютерної техніки; уміння працювати в мережі Internet; уміння користуватися електронною поштою; уміння працювати із спеціалізованим програмним забезпеченням; уміння ефективно застосувати інформаційні технології і відповідні програми у професійній діяльності);

4) комунікативна компетенція (знання ділового етикету та основ конфліктології, толерантність до існування інших поглядів, ефективна групова взаємодія, позитивна установка щодо себе й оточуючих тощо);

5) компетенція у сфері самовизначення і саморегуляції особистісних якостей (адекватна самооцінка, упевненість у собі, самоконтроль, самоефективність, високий рівень мотивації до досягнень, визнання необхідності неперервної освіти впродовж життя тощо);

б) виробничо-діяльнісна компетенція (передбачає знання посадових інструкцій згідно з кваліфікацією фахівця, а саме: обізнаність з вимогами, функціями, правами, обов'язками; знання основ етикету) [Лисак, 2010].

На думку В. Вишпольської, професійну компетентність фахівця найповніше характеризують такі п'ять компонентів: мотиваційно-вольовий, змістовий, функціональний, рефлексивний та комунікативний [Вишпольська, 2008: с. 60].

Ряд науковців (Н. Козлова, Л. Павлова) вважають, що професійна освіта покликана формувати три основні компоненти майбутнього фахівця: професійну спрямованість, професійну компетентність і професійну кваліфікацію.

Структура поняття «професійна компетентність» повинна, на їхню думку, містити три основних компоненти:

1. Змістовий компонент – орієнтація в цілях та задачах професійної діяльності, змісті професійної і суміжної з нею сферах.

2. Ресурсно-часовий компонент – інформованість про трудомісткість та складність задач та діяльності по їх вирішенню, про необхідний і наявний рівень професійної підготовленості членів колективу, технічні, кадрові та часові ресурси.

3. Соціально-економічний компонент – комунікативність, адекватність міжособистісного сприймання та взаємодії, уміння попереджувати і вирішувати конфлікти [Козлова, 2003].

На думку Р. Батуриної, у зміст професійної компетентності економіста слід уключити загальнонаукову компетенцію як її найважливішу складову, що забезпечує фундаментальність підготовки економістів і що дозволяє вирішувати професійні завдання науковими методами [Батурина, 2012: с. 4].

Після аналізу вітчизняної і зарубіжної літератури нами було зазначено власне розуміння досліджуваної структури та виділено п'ять компонентів, від яких залежить формування професійної компетентності майбутніх економістів:

1) мотиваційний – відображає готовність студента до прояву компетентності; потребу та інтерес до отримання знань, умінь і навичок у галузі економіки; пізнавальні, професійні і творчі мотиви, які впливають на досягнення позитивного результату в процесі професійної діяльності;

2) загальнонауковий – відображає здатність і готовність майбутнього економіста науково аналізувати проблеми і процеси економічної сфери, уміння використовувати на практиці базові знання та методи обробки інформації; ставити мету і формулювати завдання, пов'язані з реалізацією професійних функцій, використовувати для їх вирішення методи вивчених дисциплін; застосовувати глибокі знання в контексті інноваційної економічної діяльності;

3) інформаційно-комп'ютерний – уключає теоретичні знання про основні поняття й методи економіки як наукової дисципліни; способи подання, зберігання, обробки й передачі інформації за допомогою

комп'ютера, яка пов'язана з економічною сферою; уміння й навички роботи на персональному комп'ютері на основі використання операційних систем, утиліт, надбудов над операційною системою й операційними оболонками; уміння представити інформацію в інтернеті;

4) соціальний – передбачає успішне встановлення взаємовідносин та здійснення професійної діяльності в соціумі; аналіз ситуації, розуміння випадку, обмін інформацією, пояснення, аналіз із логічним висновком, який, у свою чергу, має бути засобом надання допомоги та сприяння у подальшому самостійному вирішенні проблеми; установа контакту з клієнтом, налагодження довірливих, доброзичливих стосунків;

5) саморегулятивний – розвиненість механізмів самооцінки, розуміння власного рівня самосвідомості, значущості для інших людей, дисциплінованості, уміння підтримувати гармонійні міжособистісні стосунки, усвідомлення відповідальності за результати власної діяльності

Висновки. Таким чином, аналізуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що оволодіння професійною компетентністю фахівцем економічного профілю – одна із головних та найважливіших умов досягнення професіоналізму фахівців у сфері економіки, їх конкурентоздатності на ринку праці. У зв'язку із цим формування професійної компетентності студентів є однією із головних задач навчального закладу, який має створити всі необхідні умови для цього.

Конкурентоспроможність майбутнього економіста значною мірою залежить від якості оволодіння сучасними економічними знаннями, ступеня економічної та інформаційної культури, уміння мислити і діяти в категоріальній системі ринкової економіки. Він повинен знати основні категорії економічної науки, теоретичні основи і закономірності функціонування економіки; розуміти механізми і принципи прийняття й реалізації економічних та управлінських рішень на мікро- і макрорівнях.

Після аналізу вітчизняної і зарубіжної літератури нами було зазначено власне розуміння досліджуваної структури та виділено п'ять компонентів, від яких залежить формування професійної компетентності майбутніх економістів: мотиваційний, загальнонауковий, інформаційно-комп'ютерний, соціальний та саморегулятивний.

ЛІТЕРАТУРА

- Бабаян, 2009* – Бабаян О. О. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами імітаційно-рольового моделювання : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. О. Бабаян; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2009. – 20 с.
- Батурина, 2012* – Батурина Р. В. Общенаучная компетенция как основа профессиональной компетентности экономиста / Р. В. Батурина // Международный научно-исследовательский журнал [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://research-journal.org/featured/obshhenauchnaya-kompetenciya-kak-osnova-p/>
- Вишпольська, 2008* – Вишпольська В. Ф. Зміст та структура професійної компетентності фахівця з міжнародних економічних відносин / В. Ф. Вишпольська // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – № 1. – С. 57-61.
- Демура, 2010* – Демура І. В. Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей у процесі фахової підготовки : автореф. дис. на здобуття наукового

- ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / І. В. Демура; Ін-т вищ. освіти НАПН України. – К., 2010. – 20 с.
- Зарубина, 2010* – Зарубина О. А. Развитие профессиональной компетентности экономиста-менеджера в процессе повышения квалификации : автореф. дис. на соискание научной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. А. Зарубина; Федеральный институт развития образования. – М., 2010. – 27 с.
- Козлова, 2003* – Козлова Н. Б. Развитие профессиональной компетентности будущего учителя иностранного языка в процессе иноязычной подготовки в вузе : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук / Н. Б. Козлова; Магнитогорский государственный университет. – Магнитогорск : МаГУ, 2003. – 148 с.
- Кошелева, 2010* – Кошелева Н. Г. Формування готовності майбутніх економістів до проектування фахової діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Н. Г. Кошелева; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2010. – 20 с.
- Лисак, 2010* – Лисак О. Б. Формування компетентностей майбутнього фахівця-економіста / О. Б. Лисак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/lisak-ob-formuvannya-kompetentnostey-maybutnogo-fahivtsya-ekonomista/>
- Носач, 2008* – Носач І. В. Формування професійних умінь і навичок майбутніх економістів у процесі вивчення інтегративних фахових дисциплін : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 / І. В. Носач; Нац. авіац. ун-т. – К., 2008. – 20 с.
- Сушко, 2012* – Сушко О. С. Формування професійно-предметних компетенцій майбутніх економістів у процесі навчання фінансової математики / О. С. Сушко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. – Серія № 3: Фізика і математика у вищій і середній школі : зб. наукових праць – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – № 10. – С. 201-207.
- Уйсімбаєва, 2006* – Уйсімбаєва Н. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах І-ІІ рівня акредитації : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н. В. Уйсімбаєва; Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2006. – 189 с.
- Чередніченко, 2013* – Чередніченко Г. А. Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей / Г. А. Чередніченко // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Сер. : Педагогіка і психологія : збірник статей. – Ялта : РВВ КГУ, 2013. – Вип. 41. – Ч. 4. – С. 386-392.

REFERENCES

- Babaian, 2009* – Babaian O. O. Formuvannya profesiinii kompetentnosti maibutnix ekonomistiv zasobamy imitatsiino-rolovoho modeliuвання : avtoref. dys. ... канд. пед. наук : spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / O. O. Babaian; Luhan. nats. un-t im. T. Shevchenka. – Luhansk, 2009. – 20 s.
- Baturyna, 2012* – Baturyna R. V. Obshchenauchnaia kompetentsiia kak osnova professyonalnoi kompetentnosti ekonomysta / R. V. Baturyna // Mezhdunarodnyi nauchno-yssledovatel'skiy zhurnal [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://research-journal.org/featured/obshhenauchnaya-kompetenciya-kak-osnova-p/>
- Cherednichenko, 2013* – Cherednichenko H. A. Formuvannya profesiinoi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsialnostei / H. A. Cherednichenko // Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Ser.: Pedahohika i psykholohiia: zbirnyk statei. – Yalta: RVV KHU, 2013. – Vyp. 41. – Ch. 4. – S. 386-392
- Demura, 2010* – Demura I.V. Formuvannya profesiinoi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsialnostei u protsesi fakhovoi pidhotovky: avtoref. dys. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / I.V. Demura; Ін-т вищ. освіти НАПН України. – К., 2010. – 20 с.
- Kosheleva, 2010* – Kosheleva N. H. Formuvannya hotovnosti maibutnix ekonomistiv do proektuvannya fakhovoi diialnosti: avtoref. dys. ... канд. пед. наук / N. H. Kosheleva; Luhan. nats. un-t im. T. Shevchenka. – Luhansk, 2010. – 20 s.
- Kozlova, 2003* – Kozlova N. B. Razvytye professyonalnoi kompetentnosti budushcheho uchytelia ynostrannogo yazyka v protsesse ynoiazychnoi podhotovky v vuze.: dys. ... канд. пед. наук / N. B. Kozlova; Mahnytohorskiy hosudarstvennyi unyversytet – Mahnytohorsk: MaHU, 2003. – 148 s.

- Lysak, 2010* – Lysak O. B. Formuvannia kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia-ekonomista / O. B. Lysak [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <http://intkonf.org/lisak-ob-formuvannya-kompetentnostey-maibutnogo-fahivtsya-ekonomista/>
- Nosach, 2008* – Nosach I. V. Formuvannia profesiinykh umin i navychok maibutnikh ekonomistiv u protsesi vyvchennia intehratyvnykh fakhovykh dystsyplin: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / I. V. Nosach; Nats. aviats. un-t. – K., 2008. – 20 s.
- Sushko, 2012* – Sushko O. S. Formuvannia profesiino-predmetnykh kompetentsii maibutnikh ekonomistiv u protsesi navchannia finansovoi matematyky / O. S. Sushko // Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia №3. Fyzyka i matematika u vyshchii i serednii shkoli: Zb. naukovykh prats – K. : NPU imeni M. P. Drahomanova, 2012. – № 10. – S. 201-207.
- Uisimbaieva, 2006* – Uisimbaieva N. V. Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh ekonomistiv v protsesi naukovo-doslidnoi roboty u vyshchyykh navchalnykh zakladakh I-II rivnia akredytatsii : dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / N. V. Uisimbaieva; Kirovohradskyi derzh. pedahohichnyi un-t im. Volodymyra Vynnychenka. – Kirovohrad, 2006. – 189 s.
- Vyshpolska, 2008* – Vyshpolska V. F. Zmist ta struktura profesiinoi kompeteVyshpolska, 2008 – Vyshpolska V. F. Zmist ta struktura profesiinoi kompetentnosti fakhivtsia z mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn / V. F. Vyshpolska // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. – 2008. – № 1. – S. 57-61.
- Zarubyna, 2010* – Zarubyna O. A. Razvytye professyonalnoi kompetentnosta ekonomysta-menedzhera v protsesse povysheniya kvalyfykatsyy : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.08 «Teoriya y metodyka professyonalnoho obrazovaniya» / O. A. Zarubyna; Federalnyi ynstitut razvytiya obrazovaniya. – M. : 2010. – 27 s.

Надійшла до друку 5.07.2014.

УДК 378.147:33

Руслана Троценко

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті на основі систематизації та аналізу наукових даних та передового практичного досвіду проаналізовано основні принципи процесу управління професійною підготовкою фахівців економічного напрямку.

Наголошено на тому, що організація процесу управління професійною підготовкою студентів повинна ґрунтуватися на принципах, що дозволяють забезпечувати сталий розвиток особистості в умовах постійного оновлення професійних знань. До них ми відносимо : принцип цілісності, науковості, активності, динамічності, інтеграції, гнучкості, модульності, систематичності, наочності, доступності.

Розкрито необхідність використання системи принципів як способів досягнення дидактичних цілей з урахуванням закономірностей і умов перебігу педагогічного процесу.

На основі проведеного дослідження встановлено, що умови побудови професійної підготовки фахівців, у яких діятиме система принципів, визначаються, насамперед, специфікою професійної освіти.

Ключові слова : принципи, професійна підготовка, професійна діяльність, професійна освіта, механізм, неперервна освіта, студенти.

В статье на основе систематизации и анализа литературных данных и передового практического опыта проанализированы основные принципы процесса управления профессиональной подготовкой специалистов экономического направления.

Отмечено то, что организация процесса управления профессиональной подготовкой студентов должна основываться на принципах, которые позволяют обеспечивать устойчивое развитие личности в условиях постоянного обновления профессиональных знаний. К ним мы относим : принцип целостности, научности, активности, динамичности, интеграции, гибкости, модульности, систематичности, наглядности, доступности.